

Examen VMBO-BB

2011

gedurende 240 minuten

landbouw en natuurlijke omgeving

dierhouderij en -verzorging productiedieren CSPE BB

Naam kandidaat _____ Kandidaatnummer _____

Bij dit examen horen een uitwerkbijlage en een digitaal bestand.

Dit examen bestaat uit 11 opdrachten.

Voor dit examen zijn maximaal 76 punten te behalen.

Voor elk opdrachtnummer staat hoeveel punten met een goede uitvoering behaald kunnen worden.

Tijdens dit praktijkexamen voer je een aantal opdrachten uit.

Deze opdrachten zijn:

- een minitoets maken en een schapentak opstarten
- de voerbehoefte berekenen
- een schaap verzorgen en een minitoets maken

Onderdeel A schapentak opstarten

tijdsduur 90 minuten

Lees dit onderdeel eerst helemaal door.

Voor dit onderdeel heb je het bestand start_schapenrassen_bb.htm en de uitwerkbijlage nodig.

14p **1** Maak de minitoets bij opdracht 1.

Jij gaat stage lopen bij biologisch akkerbouwer Aart Appel. Hij wil op zijn bedrijf schapen gaan houden. Het grasland dat hij heeft, wil hij gebruiken om de schapen te voeren. Ook staat er een kapschuur die hij wil gebruiken als huisvesting voor de schapen.

Zijn doel is om een optimale opbrengst van de kudde schapen te krijgen.

Zijn belangrijkste eisen zijn dat hij vooral schapen wil die gedurende de aflammerperiode weinig arbeid vragen en eenmaal per jaar aflammeren.

Hij is in de eerste plaats akkerbouwer, de schapen komen erbij.

Aart Appel heeft jou gevraagd of jij hem helpt met het kiezen van het juiste schapenras en het herindelen van de oude kapschuur.

Voordat je aan de opdracht begint

De examiner vertelt je waar je het benodigde bestand kunt vinden.

Open het bestand start_schapenrassen_bb.htm.

start_schapenrassen_bb.htm is een website met informatie over schapenrassen.

8p 2 Bepaal het schapenras dat het beste voldoet.

Uitvoering van de opdracht

- Kruis met behulp van de website aan wat voor de onderstaande schapenrassen geldt.

ras	problemen met aflammeren		hoeveelheid arbeidsuren			hoeveelheid voer en onderhoud	
	weinig	veel	weinig	gemiddeld	veel	weinig	veel
Hampshire Down							
Noordhollander							
Swifter							
Texelaar							
Zwartbles							

Met behulp van de tabel kun je aflezen welk schapenras het meest geschikt is voor Aart Appel.

- Welk ras voldoet het beste? Gebruik de gegevens die je gevonden hebt en geef een duidelijk schriftelijk advies.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Als je klaar bent met de opdracht

Sluit de website.

Op de achterkant van de uitwerkbijlage zie je een plattegrond op schaal van de bestaande kapschuur. Deze kapschuur is aan drie zijden dicht. De open zijde is op het zuidoosten gericht. Hier zie je een foto van de schuur.



De schapen lammeren in ongeveer drie weken tijd allemaal af. Daarom moeten alle drachtige oaien in de schuur passen.

Voor de inrichting van een schapenschuur heb je drie hoktypen nodig.

- Aflammerhokken waar de schapen in kunnen aflammeren.
- Een speenlammerhok, waar de lammeren die niet bij de moederooi kunnen drinken kunstmatig gevoerd kunnen worden.
- Een groepshok dat met een hek in tweeën gedeeld kan worden. Op die manier is er voldoende ruimte voor de nog drachtige oaien en de oaien die al lammeren hebben.

Je kunt aan deze eisen voldoen als je 3 m² per ooi beschikbaar hebt bij het inrichten van de schuur (inclusief loopruimte en dergelijke).

Als alle lammeren geboren zijn en het weer is goed, gaat de hele groep in een keer naar buiten het weiland in.

Het aantal oaien dat in de schuur past, kun je berekenen met de formule:

$$\text{aantal oaien} = \frac{\text{oppervlakte stal in m}^2}{3}$$

2p **3** Bereken het aantal oaien dat in de schuur past.

- Hoeveel oaien passen er in de schuur van de plattegrond tijdens de aflammerperiode? Schrijf de berekening op.

.....

.....

.....

Laat de examiner je werk controleren.

6p 4 Teken de schapenschuur.

Omdat elke ooi maar enkele dagen in een aflammerhok hoeft te blijven, is er niet voor elke ooi een aflammerhok nodig. De verhouding is 1 op 3. Per 3 ooiën is dus één aflammerhok nodig.

- Wat is het aantal aflammerhokken dat nodig is? Schrijf de berekening op.

.....

.....

Voor de inrichting van een schapenschuur heb je dus drie hoktypen nodig: aflammerhokken, een speenlammerhok en een groepshok. Een aflammerhok is 1 bij 2 meter. Alle hokken moeten minimaal 2 meter van de open kant afliggen om te voorkomen dat de schapen nat regenen of dat de pasgeboren lammeren op de tocht liggen. Er moeten looppaden overblijven om de hokken te kunnen bereiken. Een looppad is minimaal 1 meter breed.

- Teken in de plattegrond op de uitwerkbijlage op schaal een speenlammerhok van 8 m² en het aantal aflammerhokken dat je hebt berekend. Vergeet de looppaden niet en zorg ervoor dat er zo weinig mogelijk ruimte verloren gaat!

Lever de uitwerkbijlage in bij de examinerator.

Onderdeel B voerbehoefte berekenen

tijdsduur 30 minuten

Lees dit onderdeel eerst helemaal door.

De grond van het biologische akkerbouwbedrijf van Aart Appel bestaat uit kleigrond. Naast aardappels, uien en suikerbieten heeft Aart Appel ook 10 ha grasland.

- 4p **5** Bereken de voerproductie en de voerbehoefte.
Om te berekenen of Aart Appel voldoende zomer- en wintervoer heeft voor zijn schapen, moet je weten hoeveel kilogram droge stof (DS) een hectare grasland per jaar opbrengt.

tabel gemiddelde opbrengst grasland in tonnen DS per ha per jaar

opbrengst per grondsoort		
zandgrond	kleigrond	lössgrond
8	10	9

- Wat is de totale voerproductie in kg DS van het bedrijf in een jaar? Schrijf de berekening op.

.....

.....

.....

.....

Een ooi heeft per dag gemiddeld 1,9 kg DS gras nodig.

- Wat is de voerbehoefte in kg DS van een ooi in een jaar? Schrijf de berekening op.

.....

.....

.....

.....

- 4p **6** Trek een conclusie over de voerbehoefte en voerproductie voor Aart Appel.
- Vul onderstaande zinnen aan. Gebruik hiervoor de gegevens uit opdracht 3 en 5.

Er is stalruimte voor ooien.

De voerproductie van het bedrijf is kg DS per jaar.

De voerbehoefte van één ooi is kg DS per jaar.

- Heeft Aart Appel te weinig, precies genoeg of meer dan genoeg voer op zijn bedrijf om zijn schapen een jaar lang te voeren? Schrijf de berekening op.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

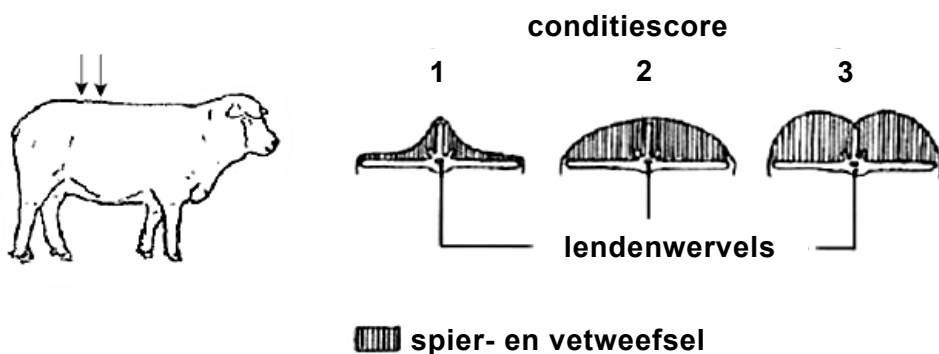
Onderdeel C schaap verzorgen

tijdsduur 120 minuten

Lees dit onderdeel eerst helemaal door.

Aart Appel wil eerst leren hoe hij een schaap moet verzorgen voordat hij ook daadwerkelijk schapen neemt. Hij gaat daarom op een basiscursus schapenhouderij. Hieronder staan een aantal modules uit de cursus die hij uit gaat voeren. Jij gaat deze modules nu ook doen.

- 2p 7 Bepaal de conditie van drie schapen.
*De examinerator vertelt welke drie schapen je moet gaan bekijken.
De schapen hebben een oornummer en/of een koord met nummer om de nek.*
- Schrijf de nummers van de schapen op.
 - Bepaal met behulp van onderstaande afbeelding de conditiescore van deze schapen aan de hand van de spier-/vetbedekking op de rug.
 - Zet deze score achter het juiste schaapnummer.



- Leg uit welk schaap de beste conditie heeft.

.....

.....

.....

- 5p 8 Controleer de gezondheid van een schaap.
*De examiner vertelt welk schaap je moet gaan controleren.
 Let op je eigen veiligheid en die van het schaap.*

- Schrijf het nummer van het schaap op.

nummer:

- Controleer de gezondheid van het schaap op de onderstaande punten.
 Kruis de meest juiste omschrijving(en) aan.

gezondheidskenmerken	omschrijving
neus	<input type="checkbox"/> schoon <input type="checkbox"/> uitvloeiing <input type="checkbox"/> korsten
oren (inwendig)	<input type="checkbox"/> schoon <input type="checkbox"/> korsten <input type="checkbox"/> wondjes <input type="checkbox"/> vuil
vacht	<input type="checkbox"/> glanzend <input type="checkbox"/> schoon <input type="checkbox"/> dof <input type="checkbox"/> kale plekken <input type="checkbox"/> vuil
omgeving anus / vulva	<input type="checkbox"/> schoon <input type="checkbox"/> vuil
manier van lopen	<input type="checkbox"/> normale gang <input type="checkbox"/> kreupel <input type="checkbox"/> op de knieën
conditie klauwen	<input type="checkbox"/> juiste stand <input type="checkbox"/> juiste lengte <input type="checkbox"/> te lang <input type="checkbox"/> verkeerde stand <input type="checkbox"/> kreupel
gedrag	<input type="checkbox"/> attent/levendig <input type="checkbox"/> sloom/traag
slijmvliezen	<input type="checkbox"/> vochtig <input type="checkbox"/> rozerood <input type="checkbox"/> geel <input type="checkbox"/> blank <input type="checkbox"/> fel rood

- Heeft jouw schaap een goede, matige of slechte gezondheid? Kruis de juiste gemiddelde beoordeling aan en schrijf op waarom.

De gezondheid is goed, matig, slecht, want

.....

.....

.....

.....

.....

Voor de volgende opdracht heb je nodig:

- een schaap
- een meetlint
- een renet
- een duimbeschermer
- een (harde) borstel
- een pillenschietter
- krachtvoerbrokjes

9p **9** Bekap de klauwtjes van een schaap en dien een pil (krachtvoerbrokje) toe.
*De examiner geeft aan met wie je samen de klauwtjes gaat bekappen.
 Let op je eigen veiligheid en die van het schaap.*

- Vang samen het schaap.
- De eerste persoon draait het schaap op de juiste wijze in de zithouding.
- De tweede persoon bekapt de klauwen van beide linkse poten.
- Dezelfde persoon geeft met behulp van een pillenschietter het schaap op de juiste wijze een pil (krachtvoerbrokje).
- Draai samen het schaap tot stand.
- De tweede persoon draait nu het schaap op de juiste wijze in de zithouding.
- De eerste persoon bekapt nu de klauwen van beide rechterpoten.
- Dezelfde persoon geeft nu met behulp van een pillenschietter het schaap op de juiste wijze een pil (krachtvoerbrokje).
- Laat de examiner je werk controleren.
- Draai samen het schaap weer in stand en laat het los.

Voor de volgende opdracht heb je nodig:

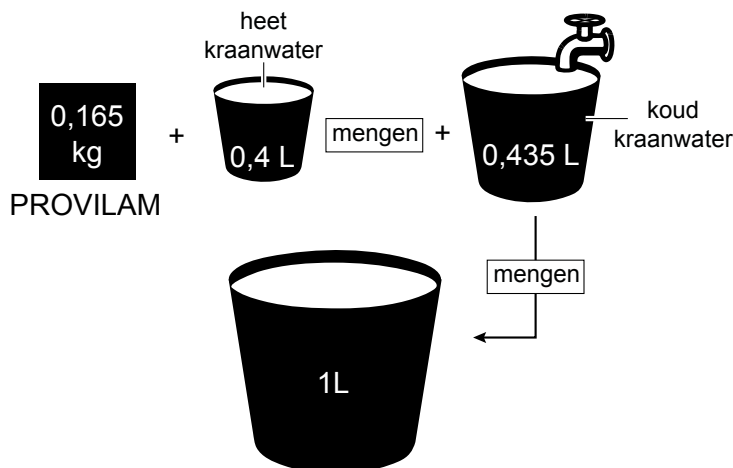
- melkpoeder
- een weegschaal
- een emmer
- een maatbeker
- een garde
- een lege fles
- een trechter

7p **10** Maak kunstmelk aan.
Hier staat een gedeelte van het etiket van kunstmelk.

opfokperiode	biest of kunstmelk per voerbeurt	aantal voerbeurten per dag	opmerkingen
dag 1	(kunst)biest		
dag 2 t/m 4	125 ml	4	vanaf de 2e dag beginnen met kunstmelk
dag 5 en 6	175 ml	4	
week 2	250 ml	4	
week 3	350 ml	3	
week 4	500 ml	2	
week 5	600 ml	2	
week 6	500 ml	2	
week 7	500 ml	1	

- Gebruiksaanwijzing: water : poederverhouding = 5 : 1
(per liter melk: 835 gram water en 165 gram poeder)

165 g PROVILAM → 1 L



- De lammeren hebben vanaf de eerste dag goed hooi en fris water nodig.
- Zorg bij verhoging van de melkgift voor geleidelijke overgangen.

Je moet voor een lam van 25 dagen (week 4) voor één dag kunstmelk
aanmaken volgens de informatie op het etiket.

- Bereken de benodigde hoeveelheden heet en koud kraanwater en poeder.
Schrijf deze hoeveelheden op.

.....

.....

.....

.....

.....

- Maak de kunstmelk aan en doe de melk in een lege fles.

Laat de examiner je werk controleren.

15p **11** Maak de minitoets bij opdracht 11.